



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Ars Semper Gaudendi**

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per  
Adventuales Conciones

**Sarasa, Alfonsus Antonius de**

**Antverpiae, 1664**

§. 6. Adde quod tam praeclara instrumenta non ideo confecerit Deus, ea tantum vt essent in rerum naturâ, sed vt ea Naturam ipsam visibilemque hunc mundum aptè dirigeret. Exponitur vtcumque quo modo ...

**urn:nbn:de:hbz:466:1-13517**

*celis*, hæc penitiùs considerantes exclamabitis cùm Dauide. *Quia delectasti me Domine in facturâ tuâ, & in operibus manuum tuarum exultabo. Quam magnificata sunt opera tua Domine!* Et hic quidem primus fructus est, quem ex consideratione instrumentorum diuini Artificis percipiemus, si magnam de eo opinionem concipimus qui talibus vitur instrumentis, licet ea ipsa non nisi superficie tenus intelligamus: eo fere modo, quo viatorem illum non instrumentorum nauticorum peritia & scientia, sed sola inspectio, de naucleri sui industriâ tutum & securum reddidit, per eam quæ videndo excitabatur opinionem. Non enim non magnus esse potest, qui magna & præclara adhibet; neque non exacta ea, ad quæ conficienda, tam exacta, tamque sublimia adhibentur instrumenta.

*attendendum & gratulandum est Artifici.*

## S. VI.

*Adde quod tam præclara instrumenta non ideo consecrerit Deus, ut ea tantùm essent in rerum naturâ, sed ut per ea naturam ipsam, visibilemque hunc mundum aptè dirigeret.*

36. **A**Tque hoc quidem in præclarissimis illis corporibus præcipuè spectandum est, ea non idcirco creata esse vt in rerum naturâ existerent solummodò, sed vt iis vteretur ad præclaram hanc vniuersi machinam dirigendam, hominumque aptandam commoditatibus, qui eâ tanquam in naui vectores continentur. Illud modò considera, quàm accuratè instrumenta sua, vsibus & euentui rerum efformando applicet diuinus ille Artifex, qui ea ipsa tantâ industriâ & tam exactè confecit. Certè tam exacta è manibus eius prodire, vt ea ipsemet laudarit eximie, omni-que prædita probitate declararit iam ab ipso nascentis orbis exordio. *Vidit Deus cuncta que fecerat, & erant valde bona.* non quòd eâ bonitate præstarent, quæ ad bene aut malè agendum, ac propterea ad laudem vituperiumue requirunt; sed quòd eiusmodi essent, quibus Deus, secundum naturæ designatæ ordinem, vti posset aptè & commodè assequendo fini à se præstituto, euentibusque rerum futurarum, secundum sua placita temperandis. Ita sanè est, *vidit & Approbavit: etenim erant bona & valde bona.*

*Talia sunt cerè hæc instrumenta, ut Deus ipse ea approbarit.*

Attende in  
quos usus  
ius Deus u-  
satur.

Hic verò rursus hæreo stupore defixus. Quis enim concipiat 37.  
fines eos, quos sibi in hac Vniuersi creatione, conseruatione, di-  
rectioneque tot creaturarum, quæ numero vt sic dicam infinitæ  
sunt, diuina Mens præstituit? quis item admirabilem illum mo-  
dum, quò cuncta inter se commiscendo & quasi inuoluendo, ta-  
men præstitutum sibi attingit scopum, rectè enarret? Id tantum  
dicere habeo. *Magnificata sunt opera tua Domine & Nimis profun-* Ps. 91.  
*de facta sunt cogitationes tue.* Sed quod perscrutari non possu-  
mus, admirari certè possumus & venerari.

Cursim  
exponitur,  
quo pacto  
ad sublu-  
naria Deus  
lunam, so-  
lemq; qua-  
si instru-  
menta om-  
nis genera-  
tionis &  
conserua-  
tionis ad-  
hibeat.

Hoc saltem, licet abdita non intelligam, satis video; Solem 38.  
instrumentum esse quò totum Deus illustrat orbem; Solem esse  
quò calorem præstat; Lunam verò quâ humorem frigusque con-  
fert: horum autem influxuum mutuâ actione infractorum tem-  
perie, fœcunditatem omnem plantis animalibusque communi-  
cari. Istud video, quod ad Lunæ ascensum descensumque, certâ  
& ineuitabili lege Oceanus quantus quantus est turgeat, infle-  
tur, ascendat; & rursus deturbeat, descendat, & quasi animos  
ponat; fluxuque aquarum & refluxu, motum illum æstumque  
causari tam necessarium purgando aëri, imò & aquis ipsis, ne ni-  
miâ quiete torpidi & corrupti, exhalationibus suis orbem infi-  
ciant vniuersum. Video Solis motu quem cum firmamento com-  
munem habet, diem noctemque confici: ex obliquatione verò  
cursus proprii septentrionaliter orientali à principio Arietis, æ-  
statem, hyemisque procedere: æstatem quidem vt calore matu-  
rescant plantæ fructusque; hyemem verò, vt per frigus depressio  
plantarum vigore, illum ipsum radicibus extendendis fortius-  
que terræ insigendis, alimento denique sub terrâ quærendo &  
inlugendo aptius impendant. Video Solem esse instrumentum  
quò vapores calore dissoluti, ex vasto attrahuntur oceano, vt  
sublimes ascendant, donec extra Solis reflexos è terrâ radios  
constituti, rursus frigore condensati in nubes coëant; quæ ven-  
to per exhalationes, aliis atque aliis locis excitato, toto aëre cir-  
cumferuntur, tum vt umbracula sint propulsandis æstibus, tum  
etiam vt iterum in pluias resolutæ, quasi haustra deseruiant,  
quibus aquæ irrigandis agris terræque fœcundandæ, circumfe-  
rantur.

Verùm quid his inhæreo, tanquam aliquid pro rei dignitate 39.  
dicturus? Rectè Ecclesiasticus. *Quis magnificabit eum sicut est ab* Eccli. 43.  
*initio?*

*initio* ? quis artem vniuersam enodabit, nisi is quem nihil latet, & qui solus nouit omnia? Certè vt aliquid nouerimus, *Multa abscondita sunt maiora his, pauca enim vidimus operum eius* subdit Ecclesiasticus; & hæc ipsa quæ videmus, quàm tenuiter intelligimus! Quis id explicet quo pacto per hæc ipsa instrumenta floribus, frugibus, arboribusque incrementa subministrantur, folia, fructusque; & quidem per radices adeò informes & debiles, per quas quasi per anthlias, à Solis calore humores in altum extrahuntur, quibus non tantum fruticis arborisue truncus augetur & alatur, sed qui tandem in omnis generis flores fructusque efformentur & effingantur, tam diuersæ magnitudinis, caloris, imò odoris, & gustus, & ne quid oculis desit, pulchritudinis tam variæ & admirandæ:

40. Quis capiat artem, quâ per Solem, calidi humidique variam temperiem, tam diuersa metallorum saxorumque corpora, suis quæque in cauernis fabricet magnus ille artifex; quâ arte adamantes induret, gemmasque ex leui formet roris stillicidio; quâ industriâ, illic inter obscuras densasque nubes, niues, grandinem, fulgura, fulminaque cudat, iisdem planè instrumentis quibus cætera omnia, aliter tantum aliterque dispositis & applicatis? Deinde quo astu frigida calidis, humidis sicca committat & commisceat, sic vt sese mutuo non destruant; & tamen iis ipsis, eam inducat in omnia quotquot extant corpora, quam percipimus varietatem? Denique quis rationes comprehendat, quibus inductus, huic Prouinciæ vbertatem quidem vini, alteri frumenti feracitatem, olei aromatumue copiam largitus est; alteri, alteram verò non nisi in steriles extenderit myricas? *Profesto nimis profunde factæ sunt cogitationes tuæ Domine, & multa abscondita sunt maiora his.*

Psal. 91.  
Eccli. 43.

41. Illud tantum cum omni veneratione admirabundus dicam, *Quia delectasti me Domine in factura tuâ, & in operibus manuum tuarum exultabo.* Subsilit certè præ gaudio mihi cor, instrumentorum tuorum præstantiam dum contemplor; non enim ea procurantur, nisi in magnos vsus procul dubio adhibendâ. Et licet ea penitus non intelligam, illud certè iam intelligo Tua esse, & esse *valde bona*, melioremque longè esse, ea vsibus suis aptantem & adhibentem manum.

Hinc exci-  
ta in te  
sanctam de-  
Deo opinio-  
nem.

42. Deinde, cum iam perspiciam, tot tamque præclaris instru-  
F 3. mentis

*Teque ei  
penitus si-  
biere in-  
cipe.*

mentis instructum te, naturæ Auctor, Conseruator, & Director prudentissime, nihil iam restat aliud, nisi vt totum me gubernationi tuæ committam, securus mei, dum Tuus sum. Fateor, rationes sigillatim eorum quæ passim accidunt non intelligo; verum & stuporem meum imbecillitatemque non ignoro. Illud enim iam video, quod non sim qui mihi ipsi, vt maximè velim, ne vnicam quidem hyemem, nec æstatem, imo nec vnicum quidem diem serenum aut pluuium possim efformare; nec minimam quidem auram ventumque, quantumuis rebus meis commodum, pro arbitrato meo effingere; ne tum quidem cum instrumenta omnia Sol, inquam, Luna, Planetæ, nubes, terraque ipsa, meæ potestati forent concredita. Quid igitur me vexo miser homuncio, quid me diuinis decretis, directionique caelesti immisceo, animal mortale, nec satis diuinorum capax? Fateor, agnosco. Iraque me tibi prorsus committo diuina & Aeterna Mens; tu age, versa, dirige, pro vt visum fuerit magne Deus, tantum *Proba me Deus & scito cor meum, & cognosce semitas meas; & vide si via iniquitatis in me est, & deduc me in viam eternam.* & rursus. *Gressus meos dirige secundum eloquium tuum, & non dominetur mei omnis iniustitia.*

Psal. 138.

Psal. 118.



TRACTA-